

Ο Καφενές τζαι το Κκαφέ

Άμαν το δούμεν, έτσι που πάνω - που πάνω, σίουρα έννα σκεφτούμεν κάπως έτσι: «Το κκαφέ εν' ένας καφενές της εποχής», είτε, «το κκαφέ εν' η εξέλιξη του καφενέ».

Τζ' αν μας πουν νά 'βρουμεν τες διαφορές του καφενέ που το κκαφέ, εννά 'βρουμεν πολλές, όπως:

- Ο καφενές έδει τσαέρες τόνενες τζαι τραπέζια ξύλενα, τζαι κάποια πό' τούτα, ντυμένα με πράσινη τσόχαν, για να το φακκούν, το χαρτίν..., ενώ το κκαφέ έδει καρέκλες τζαι τραπέζια μοντέρνα, χρωματιστά τζαι καναπέδες.
- Ο καφενές έδει ουτζάκκιν¹, ενώ το κκαφέ έδει σύγχρονη κουζίνα, ...στέλλεστι
- Ο καφενές σερβίρει καφέν κυπριακόν, σουμάδα, τριαντάφυλλον, τδάν, λεμονάδα, μαχαλλεπίν, κρεμούες τζαι 'πο τούτα τα ...χωρκάτικα, ενώ το κκαφέ σερβίρει, φραπέ, νες, φραπετδίνo, καπουτδίνo, εσπρέσο, αμερικάνo, τζ' άλλα πο τούτα.
- Στον καφενέν πηαίννουν μόνον οι αδρώποι, ενώ στο κκαφέ πηαίννουν τζαι γεναίτζες.

Τούτα ούλλα, τζαι άλλα πολλά επαπατήρησα τα τζ' εγιώ. Όμως 'εν μ' εκανούσασιν. Κάτι μου έλειπεν. Κάτι μου 'λάλεν πως η μάλη διαφορά εν' αλλού. Εταξίδειψα πίσω στο χωρκόν μου, το Καπούτιν, τζαι στ' άλλα τα χωρκά της Κύπρου, τες δεκαετίες του 60', 70'μα τζαι σε κάποιους σημερινούς καφενέδες, ακόμα τζαι στες πόλεις, τζ' άξιιππα ήρτεν μου.

Στο κκαφέ πηαίννουμεν με την παρέαν μας. Τον φίλον μας, την φίλην μας, τον/την σύντροφόν μας, την οικογένειαν μας, με φίλους, με συναδέλφους. Τέλος πάντων πηαίννουμεν με παρέαν, καθούμαστιν γυρών πό' ναν τραπεζάκιν, παραγγέλλουμεν τα ποτά μας, πίννουμεν τα με το καλαμάκιν, ή χωρίς... τζαι κουβενκιάζουμεν αναμεταξύ μας. Τζ' αν ακούουμεν, ...κατά λάθος, είνταν που λαλούν οι διπλανοί, κάμνουμεν πως 'εν ακούουμεν, αλλά κουτσομπολεύουμεν τους ψουψουριστά. Έν αγένεια

¹ **ουτζάκκιν:** Ο μικρός χώρος των καφενείων, στον οποίο φτιάχνουν καφέ και τα υπόλοιπα ποτά. Με την ίδια λέξη εννοείται και η παραδοσιακή συσκευή παρασκευής καφέ

2 να μπούμεν στην κουβένταν τους, για τζέινιοι στην δικήν μας. Βόσσει² μόνον τ' αμμάτιν μας... Τζαι πάλαι, στην περίπτωση που πάει κάποιος μόνος του, μόνος του μεινίσκει, εξόν τζ' αν πη-αίννει για καμάκιν, τζαι λάχει να κουτδήσει³ τίποτε...

Στον καφενέν πηαίννουμεν μόνιοι μας, για νά 'βρουμεν παρέαν. Γνωστούς είτε άγνωστούς. Τες πιο πολλές φορές εννά 'βρου-μεν γνωστούς, φίλους, έννα μας τζεράσουν τον καφέν μας, έννα τζεράσουμεν εμείς άλλους. Αν έβρουμεν τον ...αιώνιον αντίπα-λον έννα κάμουμεν τζαι κανέναν τταβλούιν τζ' αν ποσοστεί⁴ η παρέα μπορεί να παίξουμεν τζαι κανέναν χαρτούιν, για το χάζιν, για να περάσει η ώρα, για να ξηχάσουμεν τα βάσανα, τζαι ως προληπτικόν κατά του Αλτχάμερ...

Που την άλλην, ούλλιοι συντυχάννουν δυνατά τζαι δημόσια τζ' έχουμεν ούλλιοι μας το δικαίωμαν να μπούμεν στην κουβένταν, να πούμεν την γνώμη μας. Να συμφωνήσουμεν, να διαφωνή-σουμεν τζαι να ξητιμαστούμεν⁵, άμα τδιαττίσει⁶! Χώρος, δηλαδή, δημόσιας συνεύρεσης τζαι συζήτησης.

Σε πιο παλιούς τζαιρούς, στα χωρκά της Κύπρου, μα τζαι στες πόλεις, επηαίνναν στον καφενέν οι αδρώποιοι. Επηαίνναν, όμως, τζαι τα κοπελλούθκια, που μιαν ηλικίαν τζαι πάνω, ας πούμεν, μετά τα 15. Ήταν ούλλιοι, που 15 - 105 στον ίδιον χώρον, στον καφενέν. Έν είδεν η κάθε γενιά τον δικόν της τόπον να συνά-σονται. Δαμαί οι μιτσοι, ποτζεί οι μιάλοιοι τζαι που την άλλην οι γέροιοι. Τούτον εδούλευκεν, που την μιαν όπως τ' αντρώσιν⁷ τζαι που την άλλην όπως το ζυμωτήριν. Οι μιτσοι εσέβουσαν, αντρέπουσαν, εφοούσαν τους μιαλλύττεροους. Έτσι άμαν τους έρκετουσαν να το παρακάμουσαν τζαι να παραφερτούσαν, εκάμναν πίσω. Μα τζαι οι μιαλλύττεροιοι επροσέχαν τζαι τζέινιοι την συ-μπεριφοράν τους για να μεν διούν κακά παραδείγματα στους μιτσούς (Το αντρώσιν που είπαμεν). Που την άλλην εδούλευκεν το ζυμωτήριν. Οι μιάλοιοι εξιούσαν που κοντά τους μιτσούς, ατ-

2 **όσσει:** βόσκει

3 **κουτδήσει, κουτδώνω:** πετυχαίνω τον στόχο, κτυπάω

4 **ποσοστεί, ποσώννω, ποσόννουμαι:** συμπληρώνω, συμπληρώνομαι

5 **ξητιμαστούμεν, ξητιμάζω:** υβρίζω

6 **τδιαττίσει, τδιαττίζει:** ταιριάζει, τυχαίνει

7 **αντρώσιν (το):** τροχοπέδη, εμπόδιο

- 3 τυμούνταν τζαι τζείνοι τα δικά τους τζ' εβάλλαν νερόν στο κρασίν τους. Οι νέοι εμαθαίνναν σιγά - σιγά τζαι γλυτζιά - γλυτζιά που τους μιάλους τζ' αδρωπέυκαν δίχα να το καταλάβουν.

Τωρά έννα μου πείτε: Καλάν, τζαι με τες γεναίτζες, ήνταν που' γίνετον; Το ίδιον εγίνετον τζαι με τες γεναίτζες. Εσουνάουνταν γειτονιές - γειτονιές στες αυλάες, στα σπίθκια, στην βρύσην τζαι το ζυμωτήριν τζαι τ' αντρόσιν εδουλεύκαν με τον ίδιον τρόπον.

Το χάσμαν των γενεών υπήρχεν τζ' έννα υπάρχει πάντα. Εν' μέσ' στην φύση του αθρώπου. Όμως, σήμερα, φαίνεσται μου, εν' πολλά πιο μιάλον. Οι λόγοι εν' πολλοί τζ' έννεν της ώρας να τους αναλύσουμεν ούλλους. Μέσα στους πολλούς λόγους, νομίζω εν' τζαι το κενόν που άφηκεν πίσω του ο καφενές. Η κάθε ηλικία μαντρίζεται, πκιον, στην δικήν της την μάντραν τζ' ώσπου πάει το χάσμαν μιαλινίσκει. Τζαι την φάκκαν^β τρων την, προ παντός, οι νέοι. Γιατί μεινίσκουν μόνοι τους, στον κόσμον τους, στην δύσκολην την ώραν.

Καλά τα κκαφέ, με τον δικόν τους ρόλον, μα θαρκούμαι η κοινωνία μας, τα χωρκά μας, οι συνοικίες μας γρειάζουνται τζαι τους καφενέδες τους, για να παίξουν ξανά τον δικόν τους ρόλον.